

II. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του (610-717) (σελ. 19-21)

Τι μελετώ σε αυτή την ενότητα:

1. Το Βυζάντιο σε κρίση: αίτια και συνέπειες της κρίσης

2. Εκστρατεία Ηρακλείου:

α. Πόλεμοι με Πέρσες (αρπαγή Τιμίου Σταυρού, μάχη στη Νινεύ)

β. Πόλεμοι με Άβαραους και Σλάβους (πολιορκία Κωνσταντινούπολης)

3. Παράγοντες επιτυχίας πολέμων Ηρακλείου

4. Μεταρρυθμίσεις και Εξελληνισμός της κρατικής διοίκησης:

α. θεσμός των θεμάτων (θεματικός στρατός, στρατηγός)

β. χρήση της ελληνικής γλώσσας στη διοίκηση (Πιστός εν Χριστώ βασιλεύς)

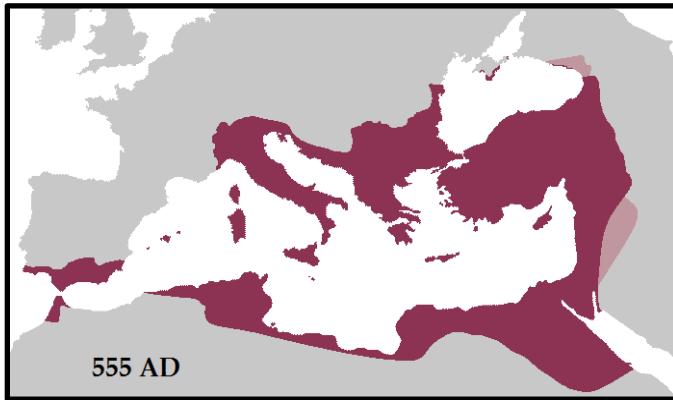
Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του

Τέλος Πρωτοβυζαντινής περιόδου

1. Το Βυζάντιο σε κρίση (δεύτερο μισό 6^{ου} αιώνα - αρχές 7^{ου} αιώνα μ.Χ.)

Στο δεύτερο μισό του 6^{ου} και τις αρχές του 7^{ου} αιώνα το Βυζάντιο κλονιζόταν από μια σοβαρή πολύπλευρη κρίση, που απειλούσε την αυτοκρατορία με κατάρρευση.

A. Αίτια/λόγοι της κρίσης:

1. Άδεια ταμεία, χρεωκοπημένο κράτος.
2. Λοιμοί (επιδημίες, αρρώστιες).
3. Κακές σοδειές (λιμοί-πείνα).
4. Φυσικές καταστροφές (σεισμοί).
5. Εισβολές στα εδάφη της αυτοκρατορίας (Άβαροι και Σλάβοι εισβάλλουν στις ευρωπαϊκές επαρχίες του κράτους, οι Πέρσες φτάνουν μέχρι τον Βόσπορο).

B. Συνέπειες της κρίσης:

1. Εγκατάλειψη ή παρακμή των πόλεων.
2. Μείωση του πληθυσμού.
3. Υποχώρηση του εμπορίου και του νομίσματος.
4. Παραμέληση του στρατού.
5. Το κράτος δεν μπορούσε να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες του (κρατικός μηχανισμός, στρατός-μισθοφόροι)

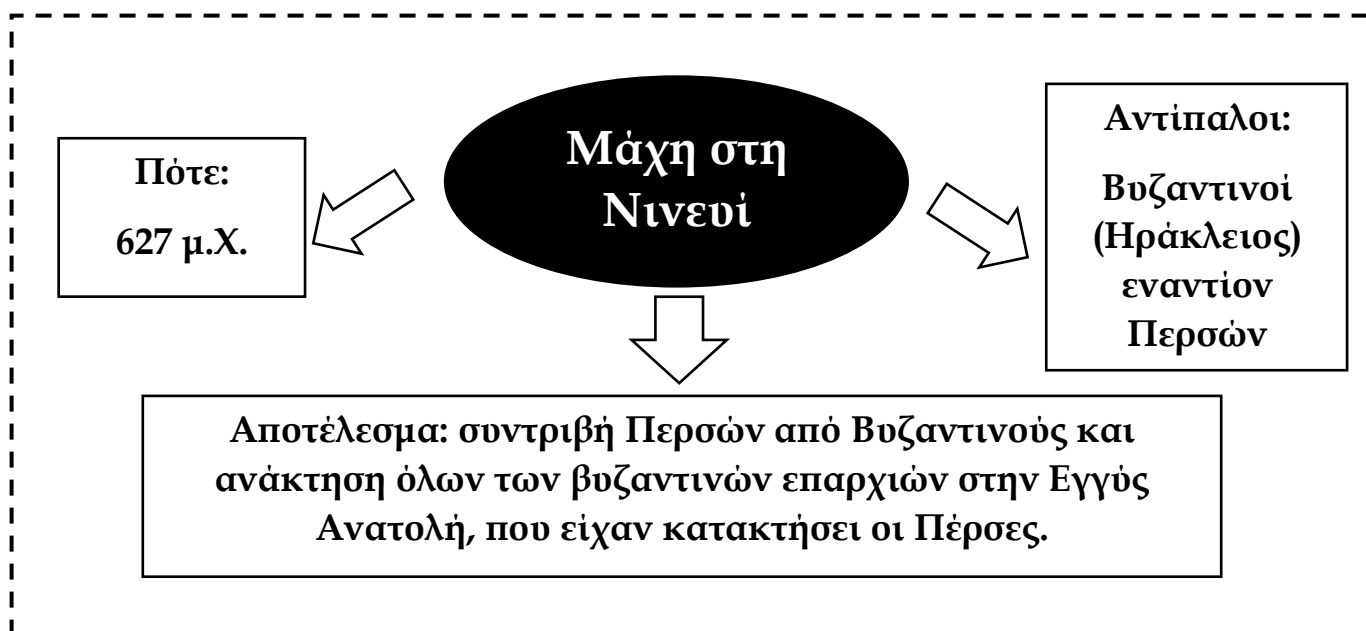
2. Η εκστρατεία του Ηρακλείου

Το 610 ανεβαίνει στον θρόνο ο **Ηράκλειος**. Αναδιοργανώνει το στρατεύμά του με την **οικονομική ενίσχυση της Εκκλησίας** και στη συνέχεια οργανώνει μια σειρά από **εκστρατείες κατά των Περσών**. Ο ίδιος ηγήθηκε προσωπικά του στρατού του στους πολέμους ως **στρατηγός - αυτοκράτορας**.

A. Εκστρατεία του Ηρακλείου κατά των Περσών (622-628 μ.Χ.)

- Αρπαγή Τιμίου Σταυρού από τους Πέρσες (Ιεροσόλυμα 614).
- Πολιορκία Κωνσταντινούπολης από Άβαρους, Σλάβους και Πέρσες (626).
- Μάχη της Νινευί (627).

Οι εκστρατείες του Ηρακλείου κατά των Περσών είχαν **θρησκευτικό χαρακτήρα**, επειδή στόχος τους ήταν η **ανάκτηση του Τιμίου Σταυρού**, του ιερότερου κειμηλίου του Χριστιανισμού. Επίσης, οι στρατιώτες είχαν την πεποίθηση ότι δεν πολεμούσαν απλώς τους εχθρούς της πατρίδας αλλά τους **εχθρούς του Χριστιανισμού**. Έκαναν, δηλαδή, ένα είδος **ιερού πολέμου**.

B. Πόλεμοι με Άβαρους και Σλάβους

Το **626**, ενώ ο Ηράκλειος με τον στρατό έλειπαν στην εκστρατεία κατά των Περσών, οι **Άβαροι** και οι **Σλάβοι**, σε συνεργασία με τους **Πέρσες**, **πολιορκήσαν την Κωνσταντινούπολη**. Οι **Βυζαντινοί** κατάφεραν να **αποκρούσουν τους πολιορκητές τους**. Πίστεψαν ότι η **Παναγία** μπήκε επικεφαλής τους και, για να δείξουν την ευγνωμοσύνη τους και να την ευχαριστήσουν, έφαλλαν όρθιοι μια ευχαριστήρια δέηση. Είναι ο **Ακάθιστος Ύμνος**, οι γνωστοί μας Χαιρετισμοί που ψάλλονται μέχρι σήμερα κάθε Παρασκευή βράδυ τη Μεγάλη Σαρακοστή.

